

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і
науки України

Національний
університет фізичного
виховання і спорту
України

Спортивний комітет
України

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ КОМПЛЕКСНИХ МІЖНАРОДНИХ ЗАХОДІВ «СТУДЕНТСЬКА НАУКА В СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ»,

присвячені 90-річчю

Національного університету фізичного виховання і спорту України

03 квітня 2020 року

КИЇВ, УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і
науки України

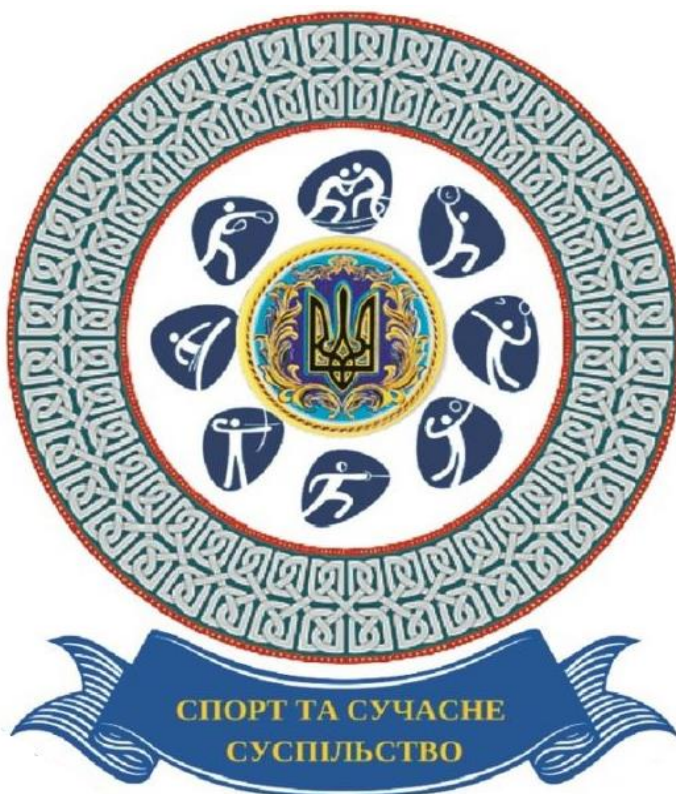

Національний
університет фізичного
виховання і спорту
України

Спортивний комітет
України

ХІІІ МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ «СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

ЧАСТИНА І

03 квітня 2020 року

КИЇВ, УКРАЇНА

«Спорт та сучасне суспільство» : Матеріали XIII Міжнародної студентської конференції [Збірка матеріалів Комплексних міжнародних заходів «Студентська наука в сфері фізичної культури і спорту: сучасні тренди», присвячених 90-річчю Національного університету фізичного виховання і спорту України]. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України [електронний ресурс]. 03 квітня 2020. Частина I. 260 с.

Редакційна колегія:

- Борисова О.В.** проректор з науково-педагогічної роботи; д. фіз. вих., професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Гончаренко Є.В.** к.фіз.вих., декан тренерського факультету, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ; декан тренерського факультету
- Когут І.О.** голова Вченої Ради Науково-дослідного інституту НУФВСУ; д. фіз. вих., професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Матвеев С.Ф.** завідувач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Нагорна В.О.** к. фіз. вих. і спорту, доцент кафедри спортивних ігор НУФВСУ
- Юденко О.В.** головний редактор збірника студентських наукових робіт; доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ, канд.пед.наук, заст. Завідувача кафедри з наукової роботи

Збірка містить наукові праці, що присвячені висвітленню різних історичних, організаційно-управлінських, правових та економічних аспектів та засад розвитку фізичної культури і спорту; актуальних проблем підготовки спортсменів; теоретико-прикладним питанням реалізації олімпійська освіти.

Наукові статті збірки представляють інтерес для студентів, викладачів та фахівців, професійна діяльність яких відповідає шифрам спеціальностей 017 «Фізична культура і спорт» та 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

ЗМІСТ

Стор.
7

Секція 1. Історичні, організаційно-управлінські, правові та економічні засади розвитку фізичної культури і спорту

<i>Назва роботи</i>	<i>Автор (-и)</i>	
Application of virtual reality technologies in the progress of training of sportsmen	<i>S. Bekar,</i>	8
The educational programs for billiard coaches in European countries	<i>S. Zavgorodniy</i> <i>V. Skvortsov,</i>	12
	<i>I. Skorokhodova,</i> <i>A. Mytko,</i> <i>V. Nagorna,</i> <i>Baić Mario</i>	
Здійснення фізичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення лижних прогулянок	<i>Д.І. Авраменко,</i>	19
Психолого-педагогічні умови формування позитивного ставлення до власного здоров'я у дітей дошкільного віку	<i>С.А. Титаренко</i> <i>А.В. Антупенко;</i>	23
Особливості трансферних переходів гравців у футболі (на прикладі Європи)	<i>С.А. Титаренко</i> <i>Д.С. Бабенко,</i>	27
	<i>Є.А. Шитікова,</i> <i>С.Ф. Матвєєв</i>	
Маркетингові інновації в фітнес-індустрії	<i>В.С. Бакалінська,</i>	33
	<i>О.І. Попрозман</i> <i>А.С. Білоус,</i>	38
Про інноваційні форми вивчення мотивації осіб з травматичними ураженнями опорно-рухового апарату до спортивно-оздоровчої діяльності в пул-більярді	<i>О.П. Павленко,</i> <i>О.В. Юденко,</i> <i>Е.В. Дьомін</i>	
Студентський спорт в Наддніпрянській Україні впродовж XIX – початку XX століття	<i>А.С. Болотіна,</i>	46
Специфічні ознаки арбітражу на етапі початкової підготовки	<i>Н.Д. Соколова</i> <i>Н.В. Волощук,</i>	51
	<i>Є.А. Шитікова,</i> <i>С.Ф. Матвєєв</i>	
Футбол як ефективний засіб фізкультурно-спортивної реабілітації учасників війсьових локальних конфліктів	<i>І.В. Гевчук,</i>	54
	<i>О.В. Юденко,</i> <i>С.В. Бойченко</i> <i>В.В. Шевченко</i>	
Розвиток вольових якостей у дітей старшого дошкільного віку засобом рухливої гри	<i>С.В. Гниденко,</i>	61
Управління процесами боротьби із застосуванням допінгу в спорті	<i>С.А. Титаренко</i> <i>А.О. Данильченко,</i>	65
Особливості менеджменту в спортивній діяльності	<i>О.І. Попрозман</i> <i>Е.Р. Дирда,</i>	69
	<i>Л.В. Калита</i> <i>Б.І. Дриган,</i>	74
Дослідження інтересів школярів до різних видів активностей	<i>І.С. Матвієнко</i> <i>О.М. Земечев,</i>	77
Оцінка мотивації до занять східними єдиноборствами українських спортсменів з порушенням слуху з використанням інноваційних технологій	<i>І.І. Прима,</i> <i>О.В. Юденко</i>	
Контроль психологічної готовності кваліфікаовних більярдистів до головних змагань макроциклу	<i>А.А. Клестов,</i>	82
	<i>А.О. Митько,</i> <i>О.В. Борисова,</i> <i>Нагорна В.О.</i>	
Проблеми менеджменту у спортивній діяльності в умовах	<i>І.Є. Клименко,</i>	86

КОНТРОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ БІЛЬЯРДИСТІВ ДО ГОЛОВНИХ ЗМАГАНЬ МАКРОЦИКЛУ

А.А. Клестов; А.О. Митько; О.В. Борисова; В.О. Нагорна
Національний університет фізичного виховання і спорту України;
м. Київ, Україна

Актуальність. Останнім часом українське суспільство переживає системну кризу, найтривожнішим проявом якої є криза фізичного, морального і психічного здоров'я населення. Зміцнення і зберігання здоров'я через дотримання здорового способу життя, посилення мотивації та підвищення індивідуальної відповідальності за здоров'я, а також формування ефективної системи освіти населення в галузі охорони здоров'я, як одного з варіантів вирішення кризи, яка виникла у світі та, зокрема, в Україні внаслідок пандемії коронавірусної інфекції. Відповідні заходи мають, перед усім, забезпечувати формування активної позиції людини стосовно власного психічного здоров'я і в спортивній діяльності.

Останнє десятиліття в нашій країні зростає інтерес до одного з видів спортивних ігор – більярдного спорту. Більярд спорт розвиває увагу, поліпшує зір, формує чіткість і координацію рухів, реакцію, уміння дозувати силу удару [1, 4]. Саме тому, на сьогодні актуальним питанням виступає визначення методів контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу.

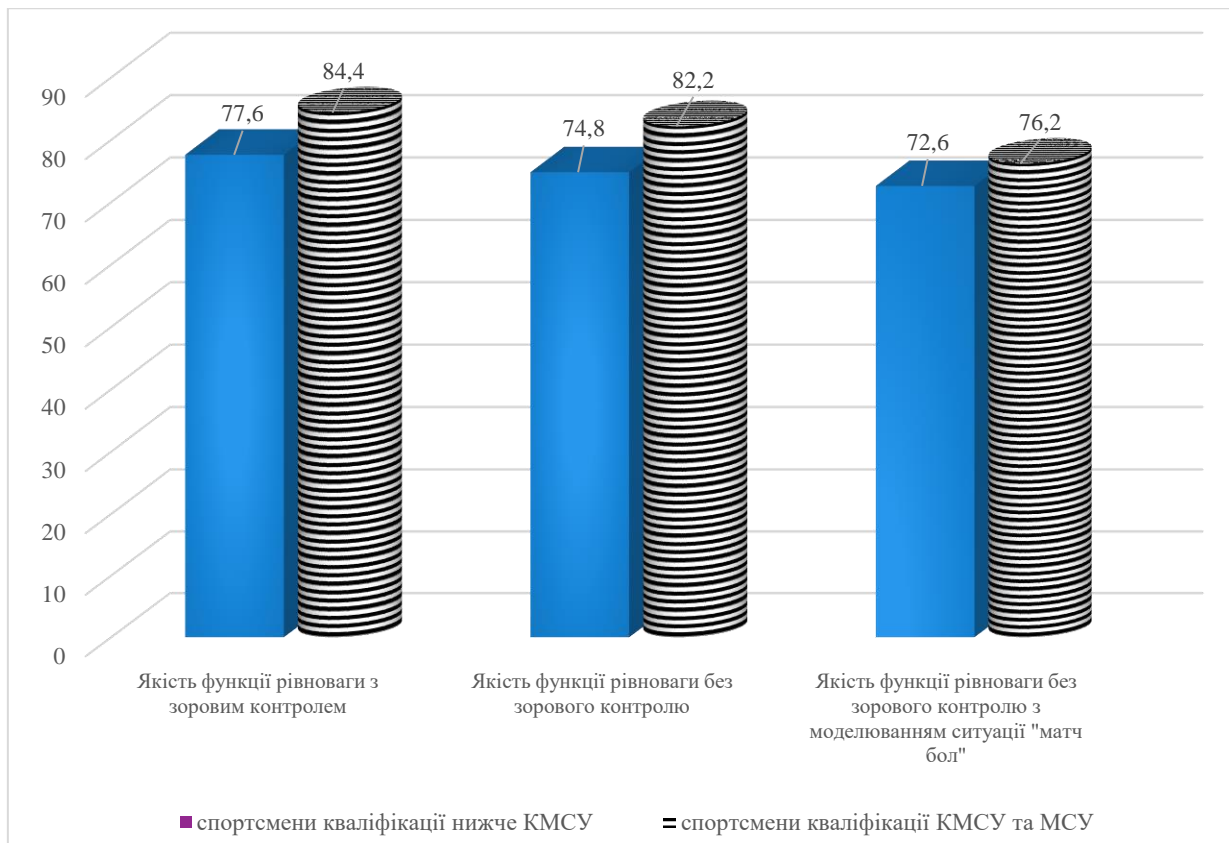
Мета роботи – визначення методів контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу.

Завдання роботи: 1) Визначити за даними спеціальної літератури про вплив змагального стресу на психоемоційний стан кваліфікованих спортсменів; 2) Оцінити психічне здоров'я підлітків до і після змагань з більярдного спорту за методикою САН; 3) Визначити методи контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу.

Методи досліджень. Для вирішення поставлених завдань було проведено аналіз та узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, опитування, психологічні, педагогічні, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Нами встановлено, що емоційна сфера спортсменів під час змагань зазнає деяких навантажень, пов'язаних із необхідністю в умовах нового середовища та обмеженого часу трансформувати старі чи виробити нові моделі поведінки. Індивідуальність людини як цілісна інтегральна структура породжує нові схеми когнітивного аналізу ситуацій і нові схеми ефективного їх освоєння. З метою дослідження динаміки емоційних станів більярдистів 12-17 років під час змагань нами була проведена серія експериментів. На початку і наприкінці змагань з більярдного спорту здійснювалися заміри, які реєстрували показники самопочуття, активності, настрою (за методикою САН) і їх виявлення, побудовані на принципі семантичного диференціала Осгуда. Дослідження показали, що динаміка психологічних параметрів функціонального стану, надійно корелює з динамікою спеціальної підготовленості більярдистів. Наведена методика оцінки таких психічних станів, як «психічна активація», «інтерес», «емоційний тонус», «напруга» і «комфортність», побудована на основі результатів факторного аналізу динаміки оцінювання визначень своїх станів з використанням модифікованого стимулюючого матеріалу до методики САН. Методика розрахована на дворазове обстеження особистостей з огляду на динамічність психічних станів.

Простежується чітка закономірність зміни самопочуття (С), активності (А), настрою (Н), залежно від періоду тестування. Ми отримали наступні результати: на *I етапі*: середній бал категорії самопочуття до змагань з більярдного спорту дорівнює 3,8, що вказує на низький рівень, але сприятливий; категорія активність – 5,9; категорія настроїв – 4,7. Результати *II етапу*: самопочуття після змагань з більярдного спорту підвищилося до 7,6; активність – 6,5, незначне підвищення, досліджувані зазначили підвищення бажання займатися більярдом частіше, також додаткові відвідування більярдного залу; настроїв – 8,4. Цей тест нам вказує, що при підвищенні результативності гри, спостерігається позитивна динаміка психологічних параметрів функціонального стану кваліфікованих більярдистів.

Рис. 1. Результати модифікованого тесту якості функції рівноваги без зорового контролю з моделюванням ситуації «матч болу»

Сучасний рівень конкуренції на змаганнях передбачає перевагу спортсменів із високим рівнем підготовки психологічного компоненту. Саме тому, при опитуванні респондентів щодо психологічної підготовленості до стресових ситуацій під час матчу, більярдисти з більшим змагальним досвідом та вищими спортивними результатами відповіли – «Відчуваю впевненість, концентрація уваги лише на виконанні технічного прийому» (27,4%). У спортсменів нижче кваліфікації КМСУ переважають негативні прояви на кшталт: «Думаю, як не схибити», «Відчуваю тривогу, підвищення ЧСС, з'являються негативні думки», «Відчуваю агресію, думки лише про перемогу», «Відчуваю страх поразки, тремор в руках та напругу м'язів шії» (72,6%).

Можливо саме тому, результати модифікованого тесту якості функції рівноваги без зорового контролю з моделюванням ситуації «матч болу» [2, 3] виявилися достовірно нижчими у спортсменів кваліфікації нижче КМСУ.

Підсумовуючи вище сказане, для контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу необхідно

використовувати методи, що визначають показники якості функції рівноваги з і без зорового контролю, обсяг довільної уваги, ефективність уваги, продуктивність, стресостійкість та коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компоненту.

Висновки. Моделювання стресової ігрової ситуації та використання батареї психофізіологічних та педагогічних тестів на визначення якості функції рівноваги з і без зорового контролю, обсяг довільної уваги, ефективність уваги, продуктивність, стресостійкість та коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компоненту у кваліфікованих спортсменів дозволяє об'єктивно оцінити психофізіологічний стан більярдистів в момент реалізації технічного прийому в умовах стресу. Слід відмітити, що при оцінці змагальної діяльності особливо важливе значення набуває надійність виступу спортсменів, що свідчить не тільки про рівень психічної підготовленості, але є інтегральним показником оцінки фізичних, функціональних, психічних, мобілізаційних якостей спортсмена.

Література:

1. Байч М., Координационные способности как основной компонент подготовленности спортсменов высокого класса в игровых видах спорта (на примере бильярда и тенниса) / М. Байч, Л. Полищук, В. Нагорная // *Наука в олимпийском спорте*, 2014. № 3. С. 8-12.
2. Борисова О.В. Модельні характеристики психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів у стресовій ситуації / О. Борисова, В. Нагорна, С. Шутова, А. Митько // *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2019; 1(1): 4-9.
3. Борисова О.В. Характеристика психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів у вирішальний момент матчу (на матеріалах баскетболу та більярдного спорту) Борисова О.В., Нагорна В.О., Шутова С.Є., Митько А.О. // *Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XII Міжнародної конференції молодих вчених*, 17–18 травня 2019 року [Електронний ресурс]. К., 2019. С. 88-90.

4. Нагорная В.О. Методика стабильности в научно-методическом обеспечении подготовки бильярдистов / В.О. Нагорная // *Олимпийский спорт составная часть физического и духовного развития человека: материалы Международной Олимпийской научной конференции* (8-9 октября 2012г.). [Баку], 2012. С. 449-454.

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ У СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

І.Є. Клименко; О.І. Попрозман

Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна

Актуальність. Процес формування якісної нової моделі господарської діяльності з організації та надання спортивних послуг відбувається одночасно з пошуком можливих способів руху до оптимального розвитку спортивного менеджменту. В значній мірі актуальною та соціально значимою в сучасному суспільстві є комерціалізація. У сучасних умовах розвитку соціальної інфраструктури менеджмент формує невід'ємну складову в сфері фізична культура і спорт. Виходячи з цього, стає зрозумілим, що соціальна цінність спорту визначаються його дійовими стимулюваннями які впливають на фізичну культуру. Тому держава повинна фінансувати, стимулювати та приділяти значну увагу фізичній культурі і спорту серед інших сфер діяльності. Акцентується увага на розвиток менеджменту у спортивній діяльності, структурні якісні перетворення, насамперед нові соціально-економічні перетворення, демографічні і політичні умови та безліч проблем в цій особливій сфері соціальної діяльності.

Мета досліджень полягає у вивченні особливостей управлінського процесу на підприємствах та в установах, які відносяться до галузі фізичної культури і спорту, на основі визначення характерних рис зазначеної сфери.

Методи та організація дослідження: Сфера фізичної культури та спорту є предметом численних досліджень, які проводяться протягом останніх років.